

Beleidsplan Wilhelminakerk Bussum Periode 2023-2027

Januari 2023

Een open kerkelijke gemeenschap midden in Bussum.

Een levendig trefpunt in het centrum van het dorp.

Zó willen wij dat onze protestantse wijkgemeente gekend is.

De Wilhelminakerk met zijn hoge toren is een herkenbaar en beeldbepalend gebouw.

Op zondag en door de week is zij een plaats van samenkomst voor onze gemeente en voor iedereen die zoekt naar bezieling, bezinning en geloof.

Hier komen we samen rond de woorden van de Bijbel en proberen we volgeling te zijn van Jezus Christus, met een open oog voor de wereld van nu.

We delen verhalen, liederen, in lief en leed, als inspiratiebron voor leven en samenleven

1. Een beleidsplan, een inleiding

Onderstaand beleidsplan geeft richting aan de ontwikkeling van de Wilhelminakerk gemeente gedurende de jaren 2023-2027. De Wilhelminakerk gemeente is tot stand gekomen na een fusie van de twee wijkgemeenten Wilhelminakerk en Verlosserkerk in de periode 2015-2020. De Wilhelminakerk gemeente is onderdeel van de Protestantse Gemeente Bussum (PGB). In het voorjaar van 2022 heeft de kerkenraad een klankbordgroep in het leven geroepen met de volgende opdracht:

Doel is het beschrijven van de mogelijkheden voor de Wilhelminakerk voor de periode 2023-2027 in een beleidsplan. Graag willen we met elkaar komen tot een aantal heldere doelen en uitwerking hiervan op het gebied van pastoraat, kerk-naar-buiten-zijn en vormgeving van de eredienst. De kerkenraad zal inhoudelijk met voorstellen komen. Vanzelfsprekend worden ook de diverse commissies betrokken bij dit proces.

2. Beschrijving van de kerkelijke gemeente

2.1. De Wilhelminakerkgemeente bestaat uit ruim 800 gemeenteleden (1-1-2022 872, of wel 626 pastorale eenheden). Ongeveer 150 mensen onderhouden niet of nauwelijks contact met de kerk. Een groot deel van de gemeenteleden is betrokken. Ruim de helft van de leden van de wijkgemeente is 65 jaar of ouder is en ongeveer een kwart van de gemeenteleden is zelfs boven de 80.

Ondanks de relatief hoge leeftijd is er een grote inzet en betrokkenheid van gemeenteleden. Rond de Wilhelminakerk zijn zo'n 100 vrijwilligers actief.

Opvallend is ook dat mensen tot op hoge leeftijd actief en betrokken blijven.

De groep kinderen en jongeren is klein en momenteel grotendeels afwezig in de zondagochtendvieringen.

Het opleidingsniveau en het gemiddelde inkomen in de wijkgemeente liggen over het algemeen boven het landelijk gemiddelde.

2.2. Sterke en zwakke kanten

De Wilhelminakerk is centraal gelegen in Bussum en hiermee zichtbaar en beschikbaar voor velerlei activiteiten. Zoals hierboven beschreven zijn er veel vrijwilligers actief. Toch wordt ook gevoeld dat de gemeente verouderd is en wordt er ervaren dat een aantal mensen veel taken op zich nemen. Ook is het moeilijk voldoende ambtsdragers te vinden. Verder is de vraag hoe de Wilhelminakerk toegankelijk kan worden gemaakt voor mensen die niet van huis uit vertrouwd zijn met de eredienst of met het christelijk geloof. Er is ook de wens om vaker met elkaar over geloof in gesprek te gaan.

3. Visie van de gemeente op het kerk-zijn

De Wilhelminakerkgemeente is een plaats van samenkomst voor iedereen die

zoekt naar bezieling, bezinning en geloof. Uitgangspunt is de Bijbel en het protestants christelijk gedachtegoed. Samen proberen we volgeling te zijn van Jezus Christus en hebben we een open oog voor de wereld van nu. We willen ons laten leiden door het Woord van God; de waarde daarvan zien in rust, vertrouwen, naastenliefde en aandacht voor elkaar. Centraal staan de eredienst en de dienstbaarheid aan elkaar en de ander, zowel binnen als buiten de kerk.

De wijkgemeente wil ook voor de komende generaties aanwezig zijn in het hart van Bussum: als gemeente en als kerkgebouw.

4. Prioriteiten voor de komende jaren

De kerkenraad heeft in maart 2022 besloten om de komende jaren de volgende gebieden binnen het kerkelijk werk centraal te stellen: het vormgeven van de eredienst, het pastoraat, de missionaire presentie van de gemeente, duurzaamheid, de samenwerking binnen de Protestantse Gemeente Bussumbreed en de interne en externe communicatie. Binnen elk van de deelgebieden, moet er steeds aandacht zijn voor de jeugd.

NB: naast de hieronder genoemde activiteiten die in het kader van de genoemde prioriteiten plaatsvinden, gebeurt er nog meer in onze gemeente dat niet expliciet in dit beleidsplan is benoemd.

4.1 Het vormgeven van de eredienst

Beschrijving

De Wilhelminakerkemeente kent een actieve werkgroep Eredienst. In deze werkgroep worden ideeën voor diensten besproken en worden diensten geëvalueerd. De werkgroep rust ook toe of zoekt naar samenwerking met groepen die vieren. Elke zondag om 10.30 uur komt de gemeente samen in de eredienst. Daarnaast zijn er andersoortige diensten (sommige Bussumbreed): Cantatediensten, Songs & Silence-vieringen, Kliederkerk, en incidenteel zangdiensten en de Top2000-kerkdienst. In 2022 werden vespers aangeboden op de woensdagen van de veertigdagentijd.

Analyse

De eredienst op zondag is in toenemende mate een zaak van één categorie gemeenteleden: de gemiddeld wat oudere. Naar verwachting zal deze trend doorzetten. Daarnaast zijn nieuwe vormen van vieren ontstaan die aansluiten bij een bepaalde spiritualiteit, een interesse of bij een bepaalde leeftijdsgroep. De werkgroep Eredienst ziet deze ontwikkeling niet als problematisch. Het zijn 'verschillende gestalten van de ene beweging van de Geest' (James Smith). Door de verschillende vormen van vieren zijn er meer mensen betrokken, velen ook vanuit een inhoudelijke rol. Dat is winst. Voor de waardering van de betekenis van vieren moet er op jongere leeftijd meer gerichte aandacht zijn voor gewoontevorming en participatie en moeten jonge ouders hierbij worden ondersteund.

Doelen

Hoofddoel:

Het hogere doel van aandacht voor de eredienst is de inbedding van het geloof van alle gemeenteleden in een vorm van vieren. Liturgie rond een opengeslagen Bijbel is van vitaal belang voor de praktijk van geloven van de gemeente, om het persoonlijk geloof, het onderhoud van de gemeenschap en de verbinding met het bredere samenleven.

Specifieke doelen:

* De diversiteit van vieringen wordt positief gewaardeerd. Eén of twee keer per jaar worden de organisatoren van de vieringen samengeroepen om uit te wisselen en zo mogelijk af te stemmen.

* Jonge ouders worden ondersteund bij het vormgeven van rituelen thuis.

* Geregelde kerkgang, naar welk vorm van vieren dan ook, wordt aangemoedigd.

* Voor tieners (12-16 jaar) wordt in een paar vormen van vieren participatie gerealiseerd (naar eigen kunnen en voorkeur).

* De werkgroep Eredienst let in het bijzonder op ontwikkelingen die praktijken en vormen van vieren op kunnen leveren die aantrekkelijk zijn voor mensen buiten de kerk.

4.2 Het pastoraat

Beschrijving

Het wijkpastoraat is onlangs (winter 2021/voorjaar 2022) gereorganiseerd. Er is nu een kerngroep pastoraat, voorgezeten door een van de ouderlingen met pastorale opdracht. Met ingang van Pinksteren 2022 zijn er drie ouderlingen met als specifieke taak het pastoraat. Daarnaast zijn er vier pastoraal medewerkers, die de predikant en de ouderlingen indien nodig assisteren. Samen vormen zij de kerngroep pastoraat die een paar keer per seizoen samenkomt. Daarnaast is er een grote groep bezoekers voor de gemeenteleden die 80 jaar en ouder zijn. Zij hebben een eigen coördinator die nauw met een van de ouderlingen samenwerkt (o.a. voor hun toerusting). In de gemeente neemt het pastoraat aan de gemeenteleden die op leeftijd zijn een belangrijke plaats in.

Analyse

In de winter van 2021 en het voorjaar van 2022 is door de kerkenraad een analyse gemaakt van het huidige pastoraat. Capaciteit, geëigende aandacht voor bepaalde leeftijdsgroepen en een verdere integratie van de pastorale organisatie in de twee oude wijken Oost en Centrum waren hiervoor de belangrijkste aanleiding.

Doelen

* We gaan de *zichtbaarheid* van het pastoraat vergroten: de pastorale organisatie, maar ook de inhoud van het pastoraat. De predikant zal in *Bussum Onderweg* schrijven over pastoraat: over het pastorale gesprek, onderling pastoraat en organisatie. Bij het beschrijven van de pastorale organisatie is er ook aandacht en respect voor de pastorale organisatie en cultuur in de voormalige wijkgemeenten Oost en Centrum. Voor wat betreft de organisatie: er is een stukje in *Kerknieuws* geschreven met daarin ook de contactpersonen. Op de website wordt de organisatie beschreven en worden de contactpersonen vermeld (rekening houdend met de privacywetgeving). Er komt één e-mailadres voor pastorale verzoeken. De contactinformatie krijgt een vaste plek

in het *Kerknieuws* en op de website.

* We gaan de *groep van bezoekers* aan 80+-gemeenteleden uitbreiden. We zoeken in het komende jaar twee tot drie nieuwe bezoekers en begeleiden hen bij het vormgeven van bezoek.

* We gaan het pastoraat een steviger inbedding geven in de kerkenraad. We hebben al een jeugdouderling (30-), die aandacht geeft aan pastoraat voor jonge gezinnen, onder andere door het opstarten van gespreksbijeenkomsten voor deze groep. Voorstel is om ook aan de groep 30-60 jaar en aan de groep 60-80 jaar een ouderling te koppelen. We gaan het onderlinge pastoraat bewuster aandacht schenken. De predikant zal hierover schrijven in *Bussum Onderweg* en ook zal er aandacht aan worden geschonken in een dienst/viering (Pinksteren 2022). Voor de leeftijdsgroepen 30-60 gaan we de activiteiten weer opstarten. Voorstel is twee tot drie bijeenkomsten voor de leeftijdsgroep 30-60 jaar in 2022. Voor de leeftijdsgroep 60-80 geldt hetzelfde. Centraal staat aandacht voor elkaar en ruimte voor geloofsopbouw.

* Een goede organisatie begint bij visie, bewustwording en geestelijk draagvlak in de kerkenraad. In de kerkenraad praten we maandelijks over ons geloof. Er is ruimte voor uitwisseling en luisteren naar elkaar. We gaan onderzoeken wat de pastorale behoeften zijn van de gemeenteleden die niet of minder betrokken zijn bij de huidige wijkgemeente.

4.3 Missionair kerkzijn / kerk en geloof in de samenleving

Beschrijving

In onze gemeente is missionair kerk-zijn (ook) een Bussumbreed thema. Bij de veranderende situatie van de Protestantse Gemeente Bussum, waarbij een duidelijke keuze voor presentie in het centrum van het dorp werd gemaakt, is door de Algemene Kerkenraad in een nieuw visiedocument ook een missionaire visie beschreven (het document is op aanvraag verkrijgbaar). Kern van de hierin verwoorde visie is 'kerk-zijn van buiten naar binnen', dat wil zeggen: een steeds zoeken naar kansen voor aansluiting bij initiatieven en activiteiten die worden gedragen door dezelfde waarden als die van de christelijke gemeenschap. De Bussumbrede werkgroep 'Kerk voor anderen' reikt vanuit deze visie steeds missionaire kansen aan en betreft hier al bestaande groepen in de Bussumbrede gemeente(s) bij. Hiervoor is het instrument van de zogenaamde 'missionaire jaarkalender' ontwikkeld. Het gebouw van de Wilhelminakerk kan veel van deze kansen faciliteren en is juist door de ligging in het centrum van het dorp heel geschikt. De werkgroep draagt, tot slot, ook bij aan de missionaire toerusting van de wijkgemeentes van de Protestantse Gemeente Bussum.

Een bijzondere kans was de mogelijkheid per september 2021 een buurthuiskamer van het Leger des Heils in de Wilhelminakerk te vestigen, met de naam 'Bij Bosshardt Het Trefpunt' (BBHT).

Deze buurthuiskamer is een ontmoetingsplek in de buurt, waar iedereen, jong en oud, arm en rijk, allochtoon of autochtoon welkom is (inclusief de kooplui die donderdag op de markt staan). Iedereen kan er terecht voor een kop koffie, een luisterend oor, gezellige maaltijden of andere activiteiten, maar ook voor laagdrempelige vragen. Er is ook een tweedehands kledingpunt en er zijn tal van mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen. Er hebben zich al vele vrijwilligers, ook van buiten de kerk, aangemeld om hieraan medewerking te verlenen. Iedere bezoeker is deelnemer. De een wat actiever dan de ander. De

activiteiten die door Bij Bosshardt worden georganiseerd worden bepaald door de wensen en behoeften in de buurt. Van meet af was de intentie activiteiten met een open karakter op elkaar af te stemmen, te integreren dan wel samen te ontwikkelen. Na de laatste corona-lockdownperiode (winter 2021/22) heeft men daar gericht aan kunnen werken. De ruimte van BBHT wordt zowel gebruikt staat zowel ten dienste van het binnenkerkelijke als het buitenkerkelijke werk.

Een andere bijzondere mogelijkheid die is ontstaan om in de samenleving thema's en vragen ter sprake te brengen die ook in de kerk als waardengemeenschap belangrijk zijn, is de talkshow 'ZinTV' op GooiTV. Deze samenwerking is ontstaan vanuit de samenwerking met GooiTV in de eerste coronaperiode (voorjaar en zomer 2020). Ook dit is een Bussumbreed initiatief.

Analyse

De wijkgemeente heeft beslist een missionair bewustzijn. Langer en korter geleden zijn er initiatieven ontstaan en activiteiten ontwikkeld die rekenschap geven van de kerk als grootheid in de samenleving. De Eet-In, de soos, het Creatief Café, het Stiltecentrum en het Bussumbrede Songs & Silence en de Bussumbrede Kliederkerk zijn hier voorbeelden van. Met de visie (ook) kerk van buiten naar binnen te willen zijn, is door dit in de praktijk gebrachte bewustzijn voldoende draagvlak voor een doorontwikkeling van het missionaire bewustzijn. Daarin zijn vooral sensitiviteit voor wat zich in de omgeving van de kerk afspeelt en de stimulering en ontwikkeling van het geloofsgesprek belangrijk. Een fysieke, dagelijkse kans voor gezamenlijke missionaire presentie is de buurthuiskamer 'Bij Bosshardt Het Trefpunt'. Dit behoeft ook meer aandacht. Bij al deze bijeenkomsten zijn de bezoekers vooral mensen van 50 jaar of ouder.

De aandacht voor een beweging van buiten naar binnen wordt onderstreept door de visienota van de Protestantse Kerk 'Van U is toekomst' (liturgisch in hoofdstuk 1, pag. 24/25 en missionair in hoofdstuk 4, pag. 45, vanuit de gedachte 'Jezus is niet daar waar de kerk is, de kerk is daar waar Jezus is').

Doelen

* Het team 'Kerk voor anderen' wordt zoveel mogelijk gefaciliteerd in de uitvoering van missionaire activiteiten die vanuit de missionaire jaarkalender worden aangereikt.

* In de wijkkerkenraad wordt in het bijzonder aandacht besteed aan het ontwikkelen van missionaire sensitiviteit (zoals boven beschreven).

* In de gemeente worden (in samenwerking met de pastorale kerngroep) activiteiten ontwikkeld en aangeboden die gemeenteleden toerusten tot het voeren van een geloofsgesprek.

* Er wordt naar verdere integratie gezocht van het missionaire kerkenwerk met de buurthuiskamer 'Bij Bosshardt Het Trefpunt' van het Leger des Heils, zowel voor wat betreft de inzet van vrijwilligers als de activiteiten van de wijkgemeente.

* Er wordt in samenwerking tussen de coördinator van BBHT en de jeugdouderling gezocht naar mogelijkheden om de jeugd te betrekken in activiteiten van BBHT.

4.4 Duurzaamheid

Beschrijving

Voorzichtig aan proberen we de Wilhelminakerk als gebouw te verduurzamen. In de diensten is er regelmatig aandacht voor het stimuleren van bewustzijn ten aanzien van duurzaamheid en voor het op een duurzame wijze omgaan met de schepping. Ook zijn er contacten vanuit de Wilhelminagemeente met De Groene Golf, een groep gemeenteleden uit de verschillende wijken van de PG Bussum, die zich richt op verduurzaming. Er zijn ook contacten met energiecoöperatie WattNu in de gemeente Gooise Meren.

Analyse

Er is een aantal stappen gezet in het zorgvuldig omgaan met de schepping, zeker in het licht van de klimaatcrisis. Zo is de temperatuur in het kerkgebouw verlaagd en zijn in het hele gebouw de gloeilampen vervangen door ledlampen. Bussumbreed is het College van Kerkrentmeesters zich aan het oriënteren op verduurzaming van het gebouw door middel van zonnepanelen en (hybride) warmtepompen. De Bussumbrede werkgroep De Groene Golf heeft bij de AK het verzoek ingediend de PG Bussum aan te melden bij Groene Kerken.

Doelen

- *We willen in de wijkgemeente verder in kaart brengen welke volgende stappen naar duurzaamheid we kunnen zetten. We doen dit in overleg met de Groene Golf.
- * Een van die stappen kan zijn het integreren van het thema van zorg voor de schepping / duurzaamheid in de eredienst.
- * De jeugd wordt meer en nadrukkelijk bij het thema duurzaamheid betrokken.

4.5 Samenwerking Bussumbreed en oecumenische samenwerking

Beschrijving

De primaire relatie van de wijkgemeente is de relatie met de wijkgemeente Spieghekerk en met geloofsgemeenschap Sion. De coronaperiode leidde met name in de eerste periode (2020) tot een vruchtbare samenwerking. Daarna viel deze weer terug in het gebruikelijke contact: in de Algemene Kerkenraad, het College van Kerkrentmeesters, de Diaconie, de Jeugdraad en een aantal andere, al dan niet missionaire initiatieven zoals ZinTV, Songs & Silence en de Kliederkerk.

Daarnaast wordt, indien nodig, contact gezocht met de andere kerken in Bussum en Naarden. Oecumenische contacten verlopen via de eenjaarlijkse ontmoeting van de kerken, waarvoor nog een convenant (samenwerkingsovereenkomst) moet worden opgesteld. Het Convent van Pastores, waarin alle kerken door hun voorgangers vertegenwoordigd zijn, komt ongeveer drie tot vier keer per jaar samen. De plaatselijke Raad van Kerken (RvK) is in 2021 opgeheven vanwege een gebrek aan menskracht. Verschillende van de commissies die onder de RvK vielen, zijn echter wel blijven functioneren. De jaarlijkse Minikerkendag (eerste zondag van februari) en de viering in de Vredesweek worden gecoördineerd vanuit het Convent van Pastores (hierin is tenminste één van de predikanten van de PG Bussum vertegenwoordigd). Een andere commissie die ooit oecumenisch tot stand is gekomen en nog altijd functioneert, is Zinspiratie (voorheen CCIV), voor het toerustingswerk. Daarnaast zijn er de wekelijkse `middagpauzediensten in de Mariakerk. Met deze parochie wordt ook samengewerkt in de Songs & Silencevieringen.

Analyse

De afstemming en samenwerking binnen de PG Bussum is kwetsbaar en behoeft aandacht, onder meer voor wat betreft de door de predikanten te verdelen Bussumbrede taken: Algemene Kerkenraad, Jeugdraad, Diaconie, toerusting en oecumenische vertegenwoordiging. Deze relatie behoeft ook aandacht vanwege de demografische ontwikkelingen in Bussum, het te verwachten grote ledenverlies in de komende tien jaar, de kleinere groep mensen op wie voor de ambten en de andere kernfuncties een beroep kan worden gedaan en de groeiende financiële noodzaak nauwer te gaan samenwerken. Oecumenisch lijkt er doortastender te moeten worden opgetreden om een geloofwaardige presentie van de kerken in Naarden, Bussum en de Hilversumse Meent te bewerkstelligen.

Doelen

- * In de Algemene Kerkenraad wordt nadrukkelijker de behoefte aan samenwerking met de wijkgemeente Spieghelkerk gedeeld.
- * Op welke terreinen samenwerking met de Spieghelkerkgemeente wenselijk is of nadrukkelijker moet worden gezocht, wordt concreet geformuleerd.
- * In de Algemene Kerkenraad wordt aangedrongen op een gelijkwaardige verdeling van de bovenwijkse taken die de predikanten moeten uitvoeren.
- * De wijkgemeente blijft participeren in oecumenische activiteiten waar mogelijk, maar dringt in het jaarlijkse overleg tussen de kerken in het Pastoresoverleg ook aan op een gesprek over de geloofwaardige gezamenlijke presentie van de kerken in Bussum, Naarden en de Hilversumse Meent.
- * Er wordt contact gelegd met andere kerken in Bussum om te onderzoeken wat er in het jeugdwerk gezamenlijk kan worden gedaan.

4.6 Interne en externe communicatie

Beschrijving

De wijkgemeente beschikt over een eigen website:

www.wilhelminakerkbussum.nl. Deze hangt onder de algemene website www.pg-bussum.nl. De wijkwebsite wordt regelmatig bijgehouden. Daarnaast wordt wekelijks een digitale nieuwsbrief aan geabonneerde gemeenteleden toegestuurd: het *Kerknieuws* (op papier bezorgd bij gemeenteleden die hier prijs op stellen). Flyers worden gemaakt voor activiteiten (deze vinden meestal hun weg naar de tafel in de gang in 'Bij Bosshardt Het Trefpunt' of op de daartoe bestemde planken in De Voorhof) en er is de mogelijkheid aankondigingen te doen in de vitrinekast bij de zij-ingang van de deur alsook door middel van een banner aan de buitenmuur van de kerk. Een laatste vorm van communicatie zijn de mededelingen in de eredienst op zondag. Bussumbreed is er een kerkblad dat ook buiten de kerk wordt verspreid en om de twee maanden verschijnt: *Bussum Onderweg* alsook een Facebookpagina: 'Zin in geloof'.

Analyse

Er zijn voldoende communicatiemiddelen, maar de capaciteit om deze te onderhouden wordt minder. Dit geldt met name Bussum Onderweg, de wijkwebsite en de Facebookpagina (die op dit moment alleen door de predikant van de wijk wordt bijgehouden).

Doelen

Hoofddoel

* De visie op communicatie vanuit de gemeente en binnen de gemeente moet opnieuw worden doordacht. Dit zal Bussumbreed moeten worden aangepakt. De Algemene Kerkenraad wordt gevraagd om coördinatie en aansturing.

Specifieke doelen

- * Om toekomstbestendige communicatie tot stand te brengen worden die vormen onderzocht die vooral door jongeren worden gebruikt.
- * Het capaciteitsprobleem wordt onderzocht vanuit de herontwikkeling van visie en niet andersom.
- * De ruimtes van de kerk worden onderzocht op wat deze impliciet communiceren en hoe dit beter en efficiënter zou kunnen, aansluitend bij de visie en missie van de wijkgemeente.

5. Financiële onderbouwing

Er is een wijkkas, waarmee de wijkgemeente activiteiten naar eigen keuze kan bekostigen. Het budget komt deels vanuit het College van Kerkrentmeesters, deels vanuit giften en specifieke acties. Bussumbreed worden de financiën beheerd door het College van Kerkrentmeesters. Geen van de kerkgebouwen heeft een betaalde koster. Wel is er per kerkgebouw een aanspreekpunt voor het reserveren van ruimtes voor kerkelijke activiteiten en voor de verhuur van ruimtes voor andere activiteiten. De Wilhelminakerk wordt graag en regelmatig benut, o.a. door koren of voor presentaties en zakelijke bijeenkomsten. Een schoonmaakbedrijf verzorgt het 'grote' schoonmaakwerk. De verschillende kerkelijke groepen die het gebouw gebruiken, zijn zelf ervoor verantwoordelijk

dat de gebruikte ruimte schoon en netjes wordt achtergelaten. Een werkgroep onderzoekt momenteel in hoeverre de Wilhelminakerk commercieel geëxploiteerd zou kunnen worden.